

Frågan om könsskillnader fick magkänsla att ersätta tänkande

Dagens Nyheter den 17 augusti 2017

Få ämnen skapar lika starka reaktioner i samhällsdebatten som skillnader mellan kvinnor och män, och frågan om vad sådana skillnader betyder. Vissa är övertygade om att män och kvinnor är olika också när det gäller beteende, personlighet och intressen. Andra ser dessa idéer som både felaktiga och direkt skadliga, och menar att män och kvinnor är väldigt lika. Diskussionen är full av argument baserade på magkänsla, generaliseringar utifrån enskilda exempel och bristande förståelse för den andra sidan.

Den senaste illustrationen av hur laddad frågan är står nätjätten Google för. Nyligen cirkulerades internt på Google en promemoria vars budskap i korthet var följande: Det finns en tystnadskultur på Google som inte tillåter diskussion av tanken att skillnader mellan män och kvinnor kan förklara den skeva könsfördelningen bland företagets anställda. Företaget svarade med att sparka textens författare James Damore, som i och med detta blivit känd för många.

Damore själv menar att hans text bara innehåller sanningen, något han kommunicerar från sin blogg och från sitt nyregistrerade twitterkonto @Fired4Truth. Företaget å sin sida menar att promemorian förfäktar skadliga könsstereotyper och strider mot företagets uppförandekod.

Få bestrider att Google rent juridiskt hade rätt att avskeda Damore. Många menar dessutom att det var både klokt och berömvärt. En forskningsöversikt som visar att män och kvinnor faktiskt är väldigt lika dyker ofta upp i diskussionen. Den visar att 78 procent av de könsskillnader som studerats i forskningen är små eller obefintliga. Bland de kvarvarande 22 procenten finns skillnader som att män är starkare, argare och onanerar mer. Sådana skillnader motiverar knappast att sju av tio Googleanställda är män.

Detta skulle kunna vara hela historien, och många nyhetsleverantörer berättar inte mycket mer än så. Damores text är dock numera allmänt tillgänglig, vilket gör att alla som vill kan bilda sig en egen uppfattning. Det finns också gott om forskningsöversikter kring vad forskningen visat och inte visat rörande skillnader mellan kvinnor och män. Även om forskningsöversikter kan vara tunglästa borde fler som uttalar sig i frågan göra sig besväret att läsa åtminstone Damores egen sammanfattning av sin egen text.

Det visar sig då att anmärkningsvärt många nyhetsförmedlare har misslyckats med att ge en rättvisande beskrivning av den kontroversiella promemorian. Den beskrivs ofta som en inlägg som argumenterar mot mångfald, trots att Damore i dess allra första mening förklarar att detta inte är hans syfte. Damore lägger fram flera förslag på hur andelen kvinnor i teknikbranschen skulle kunna ökas, och beskriver den skeva könsfördelningen som ett problem.

Det är också slående hur många som gör sig lustiga över könsskillnader i styrka, aggression och onani, trots att de skillnader Damore nämner och använder i sin argumentation också är väldokumenterade.

Dit hör skillnader i mekaniskt tänkande och att män i genomsnitt är mer intresserade av ting, medan kvinnor är mer intresserade av människor.

Vissa av Damores kritiker har tagit fasta på just dessa skillnader och konstaterar att om kvinnor tänker mindre på mekanik och mer på människor är det ett utmärkt skäl för mjukvaruföretag att sträva efter att anställa fler kvinnor. Problemet med denna invändning är att det inte är någon invändning. Damores första förslag till hur kvinnors underrepresentation kan minskas är nämligen att göra mjukvaruutvecklingen mer människoorienterad och oftare programmera i par som samarbetar.

Ytterligare en egenhet i debatten är att många tycks tro att enskilda exempel på kvinnor som är eller har varit bra programmerare visar att Damore har fel. Eftersom skillnader mellan män och kvinnor i genomsnitt är fullt förenliga med stor individuell variation är inte heller detta något hållbart motargument.

Det är dock inte heller motiverat att hjälteförklara Damore. Promemorian är inte något under av diplomati. Det framgår där att han inte ser mjukvaruutveckling som en särskilt människoorienterad syssla och att han inte fäster mycket vikt vid möjligheten att de skillnader som observerats mellan kvinnor och män kan bero på eller förstärkas av sociala normer och förväntningar.

Den kanske viktigaste lärdomen av turerna kring Damore rör tillståndet i samhällsdebatten. Snabbt formerades två lag. I det ena laget beskrivs Damore och hans pm som sexistiska och kvinnofientliga. I det andra görs Damore till en martyr som fick sparken för att han sade sanningen.

Trots att nätet ger alla tillgång till Damores argument och till mycket av den forskning som finns i frågan, är det få som med öppet sinne går igenom hans argument. Anmärkningsvärt många litar på andrahandsuppgifter, eller väljer ut just de forskningsresultat som stöder den egna tesen. Energin läggs på att formulera fyndiga attacker på motståndarlaget i stället för på sakfrågan. Det faktum att allt detta även gäller professionella intellektuella som försörjer sig på att tänka och tycka, kanske är den verkligen stora skandalen.

Andreas Bergh